

Processos Psicològics: Memòria

Codi: 102604

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	OB	2	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Josep Baqués Cardona

Correu electrònic: Josep.Baques@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Si hi ha estudiants que no entenen el català ens adaptarem.

Equip docent

Oriol Granados Bartrons

Rocio Pina Rios

Judit Castellà Mate

Eva Brunat Parra

Prerequisits

No té prerequisits oficials però resulta convenient disposar de certs coneixements de lectura en anglès i haver aprovat les assignatures sobre processos psicològics de semestres anteriors.

Objectius

En semestres anteriors s'han estudiat diferents processos psicològics inclosos percepció, atenció, motivació, emoció i aprenentatge. En aquesta assignatura s'estudien els sistemes, processos i tipus de representació de la memòria humana i la seva relació amb els processos estudiats anteriorment.

Així doncs, ens proposem que en finalitzar l'assignatura l'estudiant sigui capaç de:

1. Comprendre les funcions de la memòria en el comportament humà, la seva importància, els mecanismes bàsics del seu funcionament i els diversos factors que poden incidir sobre la memòria.
2. Reconèixer els diferents sistemes, processos i formes de representació implicats en la memòria.
3. Relacionar el funcionament de la memòria amb els altres processos psicològics.
4. Identificar les implicacions dels mecanismes de memòria en alguns àmbits de la vida quotidiana com l'educació, la publicitat, la memòria de testimonis i l'envelliment.

5. Conèixer algunes aplicacions pràctiques que milloren els processos mnemònics: regles mnemotècniques i factors que milloren els processos de codificació, emmagatzemament i recuperació d'informació.

Competències

- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Distingir els dissenys de recerca, els procediments i les tècniques per valorar hipòtesis, contrastar-les i interpretar-ne els resultats.
- Distingir i relacionar els diferents enfocaments i tradicions teòrics que han contribuït al desenvolupament històric de la psicologia, i conèixer la influència que han tingut en la producció del coneixement i en la pràctica professional.
- Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.
- Identificar, descriure i relacionar les estructures i els processos involucrats en les funcions psicològiques bàsiques.
- Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Treballar en equip.
- Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els resultats d'experiments sobre memòria humana.
2. Analitzar i descriure els processos de resolució de problemes i presa de decisions.
3. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
4. Classificar els processos que tenen lloc durant les fases de codificació i recuperació de la informació en la memòria.
5. Descriure cada un dels diferents sistemes que formen la memòria humana, i la relació entre aquests.
6. Dissenyar experiments sobre memòria humana.
7. Elaborar informes a partir dels resultats obtinguts en experiments sobre memòria humana.
8. Identificar les principals característiques dels enfocaments teòrics en l'estudi de l'aprenentatge associatiu, la memòria i la psicolingüística, i distingir textos de diferents autors d'acord amb aquestes característiques.
9. Presentar un informe de les destreses i les habilitats desenvolupades en la resolució de problemes concrets.
10. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
11. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
12. Relacionar els resultats dels experiments d'aprenentatge, condicionament i memòria humana amb els conceptes teòrics de cada un d'aquests processos.
13. Treballar en equip.
14. Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

Continguts

Unitat 1. La memòria: Aspectes definitoris.

Tema 1. Definició de memòria.

Definició i concepte de memòria. La memòria dins dels processos cognitius. Principals aspectes del funcionament de la memòria. Memòria unitària o sistemes de memòria. Les fases de la memòria.

Tema 2. Mesura de la memòria.

Mesura de la memòria i els seus diferents paràmetres. La mesura de la memòria a través dels tests. Mesures directes i mesures indirectes.

Tema 3. Les grans tradicions en l'estudi de la memòria.

Ebbinghaus i Bartlett. El punt de vista cognitiu sobre la memòria.

Tema 4. Factors i variables que afecten el procés mnemònic.

Factors relacionats amb el subjecte. Factors temporals. Factors relacionats amb el material. Factors relacionats amb les estratègies. Factors contextuals. Estratègies mnemòniques: Mnemotècnies.

Unitat 2. Estructures i processos de la memòria.

Tema 5. Els sistemes de la memòria.

Els treballs pioners. Models multimagatzem. La memòria sensorial. La memòria a curt termini. La memòria de treball (working memory). La memòria a llarg termini.

Tema 6. Els processos de la memòria.

Models estructurals versus models processuals. Processos de codificació i registre. Processos de recuperació.

Tema 7. L'oblit.

Teories clàssiques sobre l'oblit: la repressió, el desús i la interferència. Punt de vista cognitiu sobre l'oblit. El punt de vista de Schacter.

Unitat 3. La representació de la informació en la memòria.

Tema 8. Memòria episòdica i memòria semàntica.

Diferències entre la memòria episòdica i la memòria semàntica. Els models o teories de la memòria semàntica. Models de xarxes. Models de trets.

Tema 9. La representació mental.

Conceptes i esquemes. La imatge mental com a representació mental. La teoria dual de Paivio. Debat sobre les representacions mentals.

Unitat 4. Altres línies de recerca sobre la memòria: camps d'aplicació actuals.

Tema 10. Aplicacions de la psicologia de la memòria.

La memòria quotidiana (record de cares, record d'escenes, la memòria autobiogràfica). L'aplicació de la memòria en el context judicial: exactitud de la memòria dels testimonis. La memòria en el context publicitari. Memòria y comprensió, memòria i lectura. La memòria en la vellesa. Desenvolupament i potenciació de la memòria.

Metodologia

ACTIVITAT DIRIGIDA

Classes teòriques, pràctiques i seminaris (31 %)

- a) Classes magistrals amb suport multimèdia i debat en gran grup
- b) Classes pràctiques de discussió de conceptes bàsics a través de petits exercicis i de realització d'experiments.
- c) Seminaris de discussió de casos o articles en petit grup

ACTIVITAT SUPERVISADA

Tutories (5%)

- Tutories de seguiment i tutorització de treballs (individuals o grupals) de forma presencial o virtual.

ACTIVITAT AUTÒNOMA

Cerca, lectura i síntesi de documentació (12%)

- Definició de l'estratègia de cerca en bases de dades, lectura comprensiva i elaboració de sinopsis del material llegit

Elaboració d'informes i presentació pública de treballs (24%)

- Realització d'informes de pràctiques, individuals o grupals

Estudi (24%)

- Realització d'esquemes, mapes conceptuals i resums

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o el mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/on-line de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat en funció del que permeti la situació sanitària.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
D1. Teoria en classes magistrals (grups 1/1)	33	1,32	2, 4, 5, 8
D2. Seminaris de discussió (grups 1/4)	2	0,08	3, 12
D3. Pràctiques de laboratori (grups 1/4)	10	0,4	3, 9, 13, 14
Tipus: Supervisades			
S1. Tutories presencials o/i virtuals	7,5	0,3	2, 4, 5, 8, 12
Tipus: Autònomes			
A1. Treball autònom	93,5	3,74	2, 3, 4, 5, 8, 9, 12, 13, 14

Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant diferents evidències. De cadascuna de les evidències s'indica el seu pes:

- 1) Evidència 1: informe escrit (pràctica 1) (15% de la nota final).
- 2) Evidència 2: prova escrita tipus test (tema 1 a 5) (35% de la nota final)
- 3) Evidència 3: presentació oral article pràctiques (15% de la nota final).
- 4) Evidència 4: prova escrita tipus test (tema 6 a 10) (35% de la nota final).
- 5) Evidència 5: treball addicional (optatiu) (10% que s'afegirà a la nota final)

TAULA EVIDÈNCIES D'APRENTATGE:

Codi	Denominació	Pes	Format	Autoria	Via	Setmana
evidència			(oral, escrit o ambdós)	(individual, col·lectiva o ambdues)	(presencial, virtual o ambdues)	
EV1	Informe pràctica 1	15%	escrit	individual	presencial	5/6*
EV2	Prova escrita 1	35%	escrit	individual	presencial	1er període avaluatiu
EV3	Presentació oral Pràctiques	15%	oral	col·lectiva	presencial	13/14*
EV4	Prova escrita 2	35%	escrit	individual	presencial	2on període avaluatiu
EV5	Treball optatiu	10%	escrit	individual	ambdues	15
REC	Recuperació		escrit	individual	presencial	període de recuperacions

* segons grup de pràctiques

S'establiran uns mínims d'acompliment a partir dels quals l'estudiant estarà en condicions de superar l'assignatura (un 5.0 com a nota mínima).

L'estudiant que, a final de curs, no hagi arribat a lliurar el 40 % del percentatge de les evidències d'avaluació (exclosa l'evidència número 5) obtindrà la qualificació de NO AVALUABLE.

Un cop l'estudiant ha superat aquest 40 % del percentatge en la presentació de les evidències d'avaluació, obté una qualificació diferent de NO AVALUABLE.

Per aprovar és necessari que la mitjana aritmètica de les evidències 2 i 4 (proves escrites) doni un mínim de 5. Les notes obtingudes en les evidències 1 i 3 (pràctiques) no es computaran fins haver assolit aquesta nota de 5 com a mínim en les proves escrites (EV2 i EV4). Una vegada assolit aquest criteri, caldrà que el còmput de percentatges de les diferents evidències (EV1, EV2, EV3 i EV4) doni un mínim de 5 per a poder aprovar.

Hi ha la possibilitat de fer una evidència optativa per pujar nota (evidència 5). La nota obtinguda en aquesta evidència només s'aplicarà en el cas de tenir una nota igual o superior a 5 una vegada obtinguda la nota final de totes les evidències obligatòries, i a més quan aquesta evidència obtingui una nota mínima de 5 (aprovat). Això vol dir que tots els treballs que tinguin una nota inferior a 5 no podran sumar cap punt addicional. Les persones que tinguin intenció de fer el treball optatiu hauran d'enviar una proposta detallada amb la descripció de la metodologia, la mostra i els materials que es faran servir. Aquesta proposta detallada s'haurà d'enviar al professor responsable (josep.baques@uab.cat) fins al 21 de març (data límit). Posteriorment el professor responsable els farà saber si la proposta està acceptada o si han de fer modificacions.

Podran anar a la recuperació els/les estudiants que:

- no hagin superat amb una mitjana de 5 les evidències 2 i 4
- la nota aconseguida després de l'aplicació dels percentatges de les quatre evidències obligatòries (EV1, EV2, EV3 i EV4) sigui inferior a 5
- hagin realitzat evidències amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total.

En cas d'haver d'anar a la recuperació, l'estudiant podrà recuperar aquell parcial (EV2 i/o EV4) en el que no hagi assolit el mínim de 5.

L'estudiant de Grau de segona matrícula o més (és a dir, repetidor de l'assignatura) podrà escollir entre fer una avaluació continuada o una única prova final de síntesi. En cas que opti per una única prova final de síntesi cal que ho comuniqui al coordinador/-ra de l'assignatura abans de la data de l'evidència 2. La prova de síntesi és una prova única i, per tant, no té possibilitat de recuperació. La prova final de síntesi consta de 50 preguntes tipus test i es fa el mateix dia que l'EV4.

Enllaç a les pautes d'avaluació de la facultat:
<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1. Informe escrit pràctiques (evidència 1)	15%	0	0	1, 3, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14
2. Prova escrita tipus test (evidència 2)	35 %	2	0,08	2, 4, 5, 8, 12
3. Presentació oral article pràctiques (evidència 3)	15%	0	0	3, 11, 12, 13
4. Prova escrita tipus test (evidència 4)	35 %	2	0,08	1, 4, 8, 12
5. Treball adicional optatiu (evidència 5)	10 %	0	0	1, 3

Bibliografia

Bibliografia fonamental:

RUIZ-VARGAS, J.M. (2010). Manual de Psicología de la memoria. Madrid: Síntesis.

SAIZ, D., SAIZ, M. i BAQUES, J. (1996). Psicología de la memoria. Manual de Prácticas. Barcelona: Avesta.

Bibliografia complementària en castellà:

Baddeley, A. (1982). *Su memoria: Cómo conocerla y dominarla*. Madrid: Debate, 1984.

Baddeley, A.D. (1998). *Memoria Humana. Teoría y práctica*. Madrid: McGraw Hill, 1999.

Baddeley, A.D., Eysenck, M.W. i Anderson, M.C. (2009). *Memoria*. Madrid: Alianza, 2010.

Mayor, J. i De Vega, M. (1992). *Memoria y representación*. Madrid: Alhambra.

Ruiz Rodríguez, R. M. (2003). *Las caras de la memoria*. Madrid: Pearson Educación, S.A.

Ruiz-Vargas, J.M. (1991). *Psicología de la memoria*. Madrid: Alianza.

Ruiz-Vargas, J.M. (1994). *La memoria humana. Función y estructura*. Madrid: Alianza.

Ruiz-Vargas, J.M. (2002) *Recordar y olvidar*. Madrid: Trotta.

Sáiz, D. i Sáiz, M. (1989). *Una introducción a los estudios de la memoria*. Barcelona: Avesta.

Schacter, D.L. (1996). *En busca de la memoria. El cerebro, la mente y el pasado*. Barcelona. Ediciones B, 1999.

Schacter, D. L. (2003) *Los siete pecados de la memoria: la memoria es la clave de la inteligencia, ¿cómo puedes mejorarla?*. Barcelona: Ariel, S.A.

Sebastian, Mª V. (1983). *Lecturas de Psicología de la memoria*. Madrid: Alianza Universidad Textos.

Smith, E.E. i Kosslyn, S.M (2009) *Procesos cognitivos. Modelos y bases neurales*. Madrid: Pearson-Prentice Hall.

Bibliografía general anglès:

Baddeley, A. (2004). *Your memory: A user's guide*. Firefly Books Ltd.

Baddeley, A. (2009). *Memory*. Hove/New York: Psychology Press.

Baddley, A., Aggleton, J., Conway, M. (Eds) (2002). *Episodic Memory. New Directions in Research*. Oxford: Oxford Univ. Press.

Baddeley, A.D., Kopleman, M. D., Wilson, B. A. (2002). *The Handbook of Memory Disorders*. Second Edition. Chichester (UK): John Wiley and Sons. Ltd.

Berrios, G. E., Hodges, J. et al. (2000). *Memory disorders in psychiatric practice*. New York: Cambridge University Press.

Cowan, N. (2005). *Working Memory Capacity*. Psychology Press (UK).

Durso, F.T., Nickerson, R.S. et al. (1999). *Handbook of Applied Cognition*. Chichester: John Wiley and Sons.

Kandel, E. R. (2006). *In Search of Memory: The Emergence of a New Science of Mind*. W. W. Norton.

Miyake, A., Shah, P. (1999). *Models of working memory: Mechanisms of active maintenance and executive control*. Cambridge: Cambridge University Press.

Morris, P. i Gruneberg, M. (eds.) (1994). *Theoretical aspects of memory*. London: Routledge.

Parkin, A. (1999). *Memory: a guide for professionals*. Chichester: John Wiley & Sons.

Schacter, D.L. (1996). *Searching for memory: the brain, the mind and the past*. New York: Basic Books.

Schacter, D.L. (2001). *The seven sins of memory: How the mind forgets and remembers*. New York: Houghton Mifflin Co.

Schacter, D. L. i Scarry, E. (ed.) (2000). *Memory, brain, and belief*. Cambridge, US: Harvard University Press.

Schacter, D.L. i Tulving, E. (1994). *Memory systems*. Cambridge: MIT Press.

Saito, A. et al (ed.) (2000). *Bartlett, culture and cognition*. Philadelphia, PA, US: Psychology Press/Taylor & Francis.

Tulving, E. (ed) et al. (2000). *Memory, consciousness, and the brain: The Tallinn Conference*. Philadelphia, PA, US: Psychology Press/Taylor & Francis.

Tulving, E. i Craik, F. I. M. (eds.) (2000). *The Oxford handbook of memory*. New York: Oxford University Press.

WEBGRAFIA:

- Capítol de *Redes* en el que s'entrevista a D. Schacter.

<https://www.youtube.com/watch?v=reZ4YrgjuRo>

- Vídeo "El hombre con siete segundos de memoria", sobre Clive Wearing.

<https://www.youtube.com/watch?v=8suclojMp0k>